

Itinerari de l'Hàbitat Rural
Itinerario del Hábitat Rural

 Andorra

CAT

E

INTRODUCCIÓ

Molts elements del paisatge andorrà són el producte d'una cultura fonamentada en l'explotació intensa i racional dels recursos que oferia la muntanya. Aquesta cultura, mantinguda per pagesos i pastors, constructors de camins i de marges, fargaires, carboners, fustaires i teixidors, és encara perceptible sota les formes vertiginoses dels models urbans. Andorra ofereix la possibilitat de visitar tres cases que ens obren les portes a un passat proper: la Casa Cristo d'Encamp, la Casa Rull de Sispony i la Casa d'Areny-Plandolit d'Ordino.

Aquestes cases han estat condicionades per transmetre al públic contemporani les vivències que s'amagaven rere els seus murs i mostren les diferències socials i econòmiques que hi havia a l'Andorra del final del segle XIX i la primera meitat del segle XX. Així mateix, són un bon punt de partida per descobrir els entorns urbans on s'insereixen.

CASA CRISTO

C. dels Cavallers, 2
AD200 La Mosquera, Encamp
Tel. (+376) 833 551 - 731 000
Fax: (+376) 832 114
casacristo@encamp.ad
www.encamp.ad

CASA D'ARENY-PLANDOLIT

C. Major s/n
AD300 Ordino
Tel. (+376) 839 760
Fax: (+376) 839 660
reserves.museus@andorra.ad
www.museus.ad

CASA RULL

C. Major s/n - Sispony
AD400 La Massana
Tel. (+376) 836 919
Fax: (+376) 835 419
reserves.museus@andorra.ad
www.museus.ad

CaSA CRISTO

ENCAMP

La Casa Cristo ofereix als visitants una oportunitat única de contemplar la forma de viure d'una casa humil andorrana del segle XIX i la primera meitat del segle XX.

L'edifici, una casa de pisos estreta entre parets mitgeres, consta de tres plantes plenes de petits detalls de la vida quotidiana: les eines polides per l'ús, l'aigüera de llosa, el vestit de bateig centenari, el calaixet secret on la mestressa amagava un raconet de diners, etc. No hi ha cap luxe, cap element superflu, tota una demostració de treball i d'austeritat.

COMÚ D'ENCAMP
ANDORRA

SERVEIS I ACTIVITATS

De desembre al març, el museu ofereix l'activitat Vespres a pagès: una visita a la llum de les espelmes, on es rememoren les llargues nits d'hivern dels nostres avantpassats, en què s'explicaven llegendes i històries a la vora del foc, que finalitza amb un tast d'embotits, torrades i bon vi. Horari: de dimarts a dissabte a les 7 del vespre. Cal reservar prèviament.

Els dimecres de juliol i agost s'ofereixen visites nocturnes amb la llum de les espelmes a les 10 de la nit. Cal reservar prèviament.

TARIFES

Entrada: 3 €. Entrada reduïda: 1,50 €. (jubilat i estudiants).
Entrada gratuïta per a membres de l'ICOM i escoles nacionals.
Passaport 3 museus: 6 €

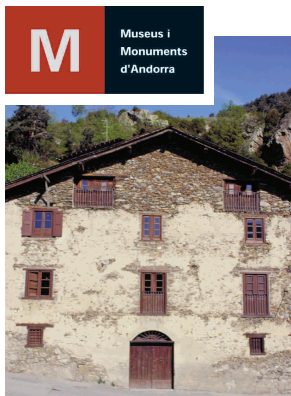
HORARIS

Del setembre al juny: De dimarts a dissabte de 9.30 a 13.30 h i de 15 a 18.30 h. Diumenge i dilluns tancat. Visita cada mitja hora en punt. Darrera visita, 30 minuts abans del tancament del museu.

Juliol i agost: De dimarts a dissabte de 9.30 a 13.30 h i de 15.30 a 19.30h. Diumenge, de 10 a 14 h. Dilluns tancat.

Després de la visita a la Casa Cristo es recomana passejar pels carrers del poble de les Bons i visitar el conjunt romànic integrat per l'església de Sant Romà, la torre dels Moros (antiga torre de guaita), els dos colomers i el sistema de canals excavats a la roca.

A les societats tradicionals pirinenques, com l'andorrana, les cases ho són tot, apleguen el concepte de família i patrimoni i es converteixen en els elements principals de l'organització econòmica, social i política. La Casa Rull de Sispony va ser una de les cases més importants de la parròquia de la Massana, que al llarg dels segles ha conegut èpoques de més o menys prosperitat. Sota el seu sostre han viscut hereus i pubilles, cabalers i cabaleres, mossos i criades, seguint el fil de la història del país. La visita ens trasllada a l'Andorra del final del segle XIX i principi del segle XX i ens apropa a les formes de vida de la família Perich, en què el conreu de la terra i l'explotació ramadera eren la base econòmica de la societat rural de muntanya.

M**Museus i
Monuments
d'Andorra**

SERVEIS I ACTIVITATS

Visita guiada i/o visita lliure amb audioguia. Durada aproximada de 45 minuts. Capacitat màxima de 25-30 persones. Cal reservar prèviament. Sala audiovisual, aula multimèdia, tallers escolars i botiga. Accés adaptat per a persones amb mobilitat reduïda.

TARIFES

Entrada: 3 €. Entrada reduïda: 1,50 € (grups superiors a 10 persones, jubilats i estudiants). Entrada gratuïta per a membres de l'ICOM, escoles nacionals i menors de 10 anys. Passaport 3 museus: 6 €. Gratuït el primer diumenge de cada mes.

HORARIS

De dimarts a dissabte de 9.30 a 13.30 h i de 15 a 18.30 h. Diumenges i festius, de 10 a 14 h. Dilluns tancat. Darrera visita, una hora abans del tancament del museu.

Després de la visita a la Casa Rull es recomana apropar-se al poble de Pal, un dels conjunts rurals més ben conservats d'Andorra, amb l'església de Sant Climent (segles. XI i XII) com a exponent més rellevant. També és interessant desviar-se cap al poble d'Anyós, contemplar l'església de Sant Cristòfol (S. XII) i gaudir d'una vista magnífica de la vall. I, finalment, descobrir les construccions ramaderes dels cortals de Sispony o de les bordes de Setúria com a testimonis, encara vius, d'una activitat ancestral que va donar forma al país.

CaSa D'ARENY- PLANDOLIT

ORDINO

La Casa d'Areny-Plandolit és un dels museus més emblemàtics del país. Aquesta casa pairal data del segle XVII, però la majoria de les estructures de l'edifici són de mitjans segle XIX, moment d'auge econòmic de la família gràcies a la figura de Don Guillem d'Areny-Plandolit, baró de Senaller i Gramenet. Don Guillem va ser síndic general de les valls d'Andorra, promotor de la Nova Reforma del 1866 i un dels propietaris més importants de les fargues andorranes. El mobiliari i el parament resta fidel a la forma de vida

d'aquesta família i a la seva condició social, i exposa tots els objectes i els records d'una època on els luxes i els capricis eren lluny de ser coneguts a les valls andorranes. La visita ens trasllada a l'Andorra dels segles XIX i XX i inclou una passejada lliure pels jardins del recinte, que també albergava l'antic museu d'animals desnaturalitzats (1930), actualment rehabilitat com a Auditori Nacional d'Andorra.

Museus i
Monuments
d'Andorra

SERVEIS I ACTIVITATS

Visita guiada. Durada aproximada de 45 minuts. Capacitat màxima de 25-30 persones. Cal reservar prèviament. Tallers escolars i botiga.

TARIFES

Entrada: 3 €.

Entrada reduïda: 1,50 € (grups superiors a 10 persones, jubilats i estudiants).

Entrada gratuïta per a membres de l'ICOM, escoles nacionals i menors de 10 anys. Passaport 3 museus: 6 €.

Gratuit el primer diumenge de cada mes.

HORARIS

De dimarts a dissabte de 9.30 a 13.30 h i de 15 a 18.30 h. Diumenges i festius, de 10 a 14 h. Dilluns tancat. Darrera visita, una hora abans del tancament del museu.

Després de la visita a la Casa d'Areny-Plandolit es recomana passejar pels pobles d'Ordino i de La Cortinada; visitar la serradora de Cal Pal i la mola del Mas d'en Solé, punts d'interès de la Ruta del ferro. Aquest itinerari ens permet descobrir els recursos vinculats amb el procés d'obtenció, transformació i comercialització del ferro.